

A kultikus tévésorozat regényalapja

WINSTON GRAHAM

A POLDARK CSALÁD

1. Ross Poldark

*finep
selection*

WINSTON GRAHAM

A POLDARK CSALÁD

1. Ross Poldark

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2018

1

JOSHUA POLDARK 1783 márciusában halálozott el. Az év februárjában érezte, hogy már nincs sok hátra neki, ezért Trenwith-be küldetett, a bátyjáért.

Charles egy borús délután kocogott be pompás deres lován, és a csepűhajú, széltől cserzett arcú, tenyeres-talpas Prudie Paynter egyenesen a hálósobába kísérte, ahol Joshua a széles szekrényággyban vánkosokkal meg díványpárnákkal fölpolcolva feküdt.

Charles mélyen ülő, vizenyős kék szeme sarkából körbesandított a szutykos, rendetlen helyiségben, majd föllibbentette kabátja szárnyát, és egy fonott karosszékbe ereszkedett, ami megnyikordult a súlya alatt.

- Na, Joshua!
- Na, Charles!
- Hát ez komisz dolog.
- Komisz bizony.
- Mit gondolsz, mikor állsz talpra?

– Ki tudja azt? A temető igencsak integet felém.

Charles lebiggyesztette az ajkát. Figyelmen kívül hagyta volna a megjegyzést, ha nem hallott volna már egyet-mást. Egy kicsit csuklott – a lovaglástól mostanában mindig felpuffadt –, és buzgón nyugtatgatni kezdte a testvérét.

– Szamárság, öcsém. A köszvényes lába még senkit sem vitt sírba. Ha a fejedbe száll, az a veszélyes.

– Choake-nak nem ez a véleménye, és azt mondja, más okozta a duzzanatot. Ez egyszer az a gyanúm, hogy a vén bolond nem téved. Ámbár szent igaz, hogy a külsőből ítélve neked kellene itt feküdnöd, hiszen én feleolyan testes vagyok, mint te.

Charles lenézett igen erősen kidomborodó hímzett fekete mellényére.

– Ez egy egészséges test. Élete delén minden férfi fölszed némi súlyt. Egyáltalán nem óhajtok a kákabélű William-Alfred kuzinra hasonlítani.

Joshua derűsen fölvolta a szemöldökét, de nem szólt többet, csend borult a szobára.

A testvéreknek már jó néhány éve nem sok mondanivalójuk akadt egymásnak, és ezen az utolsó találkozásukon is nehezükre esett a te-referálás. Charles, az idősebbik és tehetősebbik fivér, akire a családi ház meg a földbirtok meg a bányaérdekeltségek zöme szállt, a család feje és a megye köztisztjeletben álló alakja sosem tudott teljesen megszabadulni a gyanútól, hogy az öccse lenézi őt. Joshua mindig is szálla volt a szemében. Joshua, aki soha nem bírt belenyugodni, hogy azt tegye, amit elvárnak tőle: lépjen az egyház vagy a hadsereg kötelékébe, vagy pedig nősüljön jól, és hagyja Charlesra, hogy maga rendezkedjen a járásban.

Nem mintha egy-két botlás zavarta volna Charlest, de úgy gondolta, vannak határok, Joshua pedig átlépte azokat. Az a körülmény, hogy a legutóbbi években tisztességesen viselkedett, nem ellensúlyozta a régi sérelmeket.

A cinizmusra hajlamos Joshua viszont, noha nemigen táplált illúziókat, nem neheztelt sem az életre, sem a bátyjára. Az előbbit alaposan kiélvezte, az utóbbival meg nem törődött.

– No, azért te még elég fiatal vagy, öcsém – jegyezte meg Charles.

– Két évvel vagy ifjabb nálam, én pedig élek és virulok. Böff!

– Korban talán két év a különbség a javadra, de te feleannyit sem éltél, mint én – felelte Joshua, és ebben volt valami igazság.

Charles a botja ébenfa hegyét szopogatta, és ólmos szemhéja alól oldalvást végignézett a szobán.

– Ez a nyavalyás háború még nincs elrendezve. Az árakat az egekig fölverték. Egy véka búza hét vagy nyolc shilling. A vaj fontja kilenc penny. Bár a rézért is annyit adnának! Azon gondolkozunk, hogy a Gramblerben új tárnát nyitunk. Nyolcvan öl mélyen. Talán megtérülnek a létesítési költségek, ámbár kétkem. A földjeiddel sokra mész az idén?

– A háború miatt akartam találkozni veled – mondta Joshua, egy kicsit jobban fölküzdötte magát a párnákon, és levegő után kapkodott. – Most már biztos csak hónapok kérdése, hogy megerősítsék az ideiglenes békét. Akkor Ross hazajön, és én már talán nem leszek itt, hogy fogadjam. A testvérem vagy, még ha sosem jöttünk is ki jól egymással. Szeretném elmondani neked, hogy áll a helyzet, és rád bíznom, hogy intézd az ügyeket, amíg Ross vissza nem tér.

Charles kivette a szájából a botot, és tartózkodóan mosolygott. Olyan képet vágott, mintha kölcsönt kértek volna tőle.

– Tudod, nincs sok időm.

– Nem tartalak föl sokáig. A hagyatékom jóformán semmi. A végrendeletem másolatát melletted, az asztalon találod. Olvasd el, amikor tetszik. Az eredetit Pearce őrzi.

Charles bumfordi, pufók kezével fölmarkolt egy pergamenlapot maga mellől, a rozoga háromlábú asztalról.

– Mikor hallottál utoljára felőle? – kérdezte. – Mi a teendő, ha nem tér vissza?

– Akkor a birtok Verityre száll. Ha akad vevő, adjátok el, nem sokat fog hozni. Ez benne van a végrendeletben. Verity kapja a bányarészesedésemet is, mivel ő az egyetlen a családoból, aki meglátogatott, amióta Ross elment. – Joshua a mocskos ágyneműbe törlötte az orrát. – De Ross vissza fog térni. Hallatott magáról, amióta fegyverszünetet hirdettek.

– Azért még sok a veszély.

– Érzem, hogy visszatér – mondta Joshua. – Meggyőződésem. Akarsz fogadni? Majd elrendezzük, amikor viszontlátjuk egymást. Csak van valami fizetőeszköz a másvilágon.

Charles újra a hajdan oly megnyerő, most sápadt, elgyötört arcra meredt. Kicsit megkönnyebbült, hogy Joshuának mindössze ennyi a kívánsága, de elővigyázatossága csak lassan enyhült. És meghökentette a halálos ágyról elhangzó tiszteletlen beszéd, amit meg gondolatlanságnak és nem helyénvalónak talált.

– William-Alfred kuzin a minap meglátogatott bennünket.

Joshua elhúzta a száját.

– Mondtam neki, milyen beteg vagy – folytatta Charles. – Fölvettem, hogy bár Odgers tiszteletes urat talán nem kívánod bevonni, esetleg valakitől a saját családoból szeretnél lelki vigasztalást kapni.

– Mármost tőle.

– Hát, miután Betty férje eltávozott, ő az egyetlen, aki egyházi szolgálatban van.

– Egyikük sem hiányzik – mondta Joshua. – Bár nem kétlem, hogy William-Alfredet jó szándék vezeti. De amennyiben úgy vélte, jót tenne nekem, hogy meggyónom a bűneimet, azt gondolta, inkább a saját véremnek áruljam el a titkaimat? Nem, én jobb szeretnék Odgersszel beszélni, akármilyen éhenkórász jómadár. De egyikükre sem vagyok kíváncsi.

– Ha meggondolod magad – mondta Charles –, üzenj Juddal. Böff!

– Hamar eldöntöm – morogta Joshua. – De még ha van is valami a sok pompájukban és imádkozásukban, miért folyamodnék hozzájuk ezen az órán? Leéltem az életemet, és istenemre, élveztem! Semmi értelme most sopánkodni. Nem sajnálom magamat, és másoktól sem tartok igényt sajnálkozásra. Elfogadom, ami jön, és kész.

Csönd támadt a szobában. Odakint a szél lökdöste-zörgette a palát és követ.

– Ideje indulnom – mondta Charles. – Ezek a Paynterék ritka rumlit teremtettek a házadban. Miért nem kerítesz valaki megbízhatót?

– Öreg vagyok már ahhoz, hogy lovakat cseréljek. Ezt Rossra hagyom. Ő majd mindent elrendez.

Charles hitetlenkedve böffentett. Nem tartotta valami nagyra Ross képességeit.

– Jelenleg New Yorkban tartózkodik – mondta Joshua. – A helyőrségnél. Nagyjából fölépült a sebesüléséből. Szerencse, hogy megúsza a yorktowni ostromot. Már százados, tudod? Még mindig a 62-es gyalogezrednél szolgál. Elkevertem a levelét, különben megmutatnám.

– Francis most nagy segítség nekem – mondta Charles. – Ross is az lett volna neked, ha itthon marad ahelyett, hogy franciákat meggyarmatosokat hajkurász.

– Még valamit szeretnék kérdezni – mondta Joshua. – Nem látad mostanában Elizabeth Chynowethet? Vagy legalább nem halottál valamit róla?

A kiadós étkezés után időbe telt, hogy a kérdések eljussanak Charles agyáig, ráadásul az öccsénél a rejtett indítékok külön vizsgálódást igényeltek.

– Az ki? – kérdezte esetlenül.

– Jonathan Chynoweth lánya. Ismered. Sovány, szőke gyermek.

– Na és mi van vele? – kérdezte Charles.

– Azt kérdeztem, nem láttad-e. Bájos kis jószág. Ross sosem felejt el megemlíteni. Számít rá, hogy itt leli, amikor visszatér, és szerintem ez mindenki számára megfelelő lenne. Egy korai házasság kiegyensúlyozza, a lány pedig keresve sem találhat nála rendezsebb embert, bár ezt nem nekem kellene mondanom, elvégre az én ivadékom. Két jóféle, régi família. Ha karácsonykor talpra tudtam volna állni, átmentem volna Jonathanhez, hogy elrendezzük a dolgot. Korábban beszéltünk is róla, de Jonathan azt mondta, várjunk, amíg Ross visszajön.

– Ideje mennem – mondta Charles, és föltápáskodott a nyikorogó karosszékből. – Remélem, megállapodik a fiú, miután visszatér, akár megnősül, akár nem. Rossz társaságba keveredett, amibe eleve nem lett volna szabad.

– Szoktatok találkozni Chynowethékkel? – Joshua nem hagyta, hogy a saját fogyatékosságaira tett célzásokkal eltérítsék a tárgytól. – Itt el vagyok vágva a világtól, Prudie-nak meg csak a sawle-i botrányokhoz van füle.

– Hm, időről időre a szemünk elé kerülnek. Verity meg Francis idén nyáron egy trurói összejövetelen látta őket... – Charles kikukkantott az ablakon. – Kutya legyenek, ha ez nem Choake! Na jó, mindjárt lesz más társaságod, pedig mintha azt mondtad volna, hogy senki sem látogat. Nekem meg muszáj útra kelnem.

– Csak azért jön, mert kíváncsi, hogy a piruláival mennyivel hamarabb tesz el láb alól. Vagy ha nem, akkor politizálni akar. Mint ha engem érdekelne, hogy Fox elpatkolt már, vagy konzervatív párti szoknyákra vadászik.

– Ahogy gondolod.

Charles a természetességéhez képest fürgén mozgott, magához vette a kalapját meg a hosszú szárú kesztyűjét, elmenéshez készülődött. Végül félszegen az ágy mellé állt, nem tudta, hogyan lenne a legjobb elbúcsúzni. Ekkor patkódobogás hallatszott az ablak előtt.

– Mondd meg neki, hogy nem akarom látni! – vetette oda ingerülten Joshua. – Mondd meg neki, hogy a kelekótya feleségének adja a kotyvalékait.

– Csillapodj! – szólt rá Charles. – Majd elfelejtettem, Agatha néni csókoltat, és azt üzeni, igyál cukros-tojásos forró sört, az majd kikúrál.

Joshua ingerültsége elszállt.

– Agatha néni bölcs öreg csont. Mondd meg neki, hogy szót fogadok. És azt is mondd meg, hogy lefoglalok neki egy helyet magam mellett.

Rájött a köhögés.

– Naistenáldjon! – hadarta Charles, és kioldalazott a szobából. Joshua magára maradt.

Amióta Ross elment, sok-sok órát töltött magányosan, de azok mintha egészen addig nem számítottak volna, amíg egy hónapja

ágnak nem esett. Most mindinkább nyomasztották, képzelgés-
sel zsúfolták tele az elméjét. Szabad levegőhöz szokott, tetterre kész,
szüntelenül tevékenykedő lényének ez a kínkeserves, ágyhoz kötött
élet egyáltalán nem is volt élet. Nem tudott mást kezdeni az ide-
jével, mint hogy a múlton merengett, a múlt pedig nem mindig a
legkellemesebb témákat kínálta.

Folyton rég elhunyt felesége, Grace jutott az eszébe. Az asszony
volt a kabalája. Amíg ő élt, minden rendben ment. A bánya, amit
Joshua megnyitott, és a nejeről Grácia-telepnek nevezett el, busás
hasznot hozott, büszkeséggel és reménnyel fogtak hozzá ennek a
háznak a felépítéséhez, két erős fiút neveltek. Joshua maga mögött
hagyta hebehurgyaságait, megállapodott, úgy tűnt, több szempont-
ból is versenyre kelhet Charlesszal. Azzal az elképzeléssel építette
ezt a házat, hogy a Poldark család belőle sarjadó ága nem kevésbé
biztosan gyökerezik, mint a fő trenwithi fa.

Grace-szel a szerencséje is mind oda lett. A házat félbehagyta, a
bánya kimerült, és Grace halála után egyikre sem volt kedve pénzt
és fáradságot fordítani. Az épület valahogy mégis elkészült, bár az
eredeti tervekből sok minden nem valósult meg. Azután a Cifra-te-
lep is bezárt, és a kis Claude Anthony meghalt.

...Hallotta, hogy a bátyja a bejárat ajtónál Choake doktorral
beszélget: Charles karcos, füstös tenorja az orvos mély, lassan höm-
pölygő, fellengzős hangjával váltakozott.

Joshua tehetetlen haragra gerjedt. Mi az ördögnek zsolozsmáz-
nak ezek a küszöbén, kétségkívül őt tárgyalják ki, bólogatnak egy-
másnak, hogy na persze, végül is mi mást várhatna az ember. Meg-
rángatta az ágya melletti csengőt, és füstölögve várta Prudie papu-
csának csattogását.

A nő végül megjelent, tétován és félszegen álldogált az ajtóban. Joshua rövidlátóan hunyorgott rá a fogatkozó fényben.

– Hozz gyertyákat, asszony! Azt akarod, hogy sötétben pusztuljak el? És szólj annak a két vénembernek, hogy eredjenek innét!

Prudie behúzta a nyakát, mint valami vészjósló madár.

– A Choake doktorra meg a Charles úrra teccik gondóni?

– Ki másra?

A nő kiment, és Joshua tovább füstölgött, míg az ajtajától nem messze pusmogás hallatszott. Körülnézett, a botját kereste, komolyan elhatározta, hogy még egyszer nekiveselkedik, fölkel, és ki megy hozzájuk.

De azután a beszédhangok újra fölerősödtek, elbúcsúzkodtak, és hallatszott, hogy egy ló távolodik a macskaköves úton a patak felé.

Ez volt Charles. Most Choake következett...

Lovaglopálcával erélyesen bezörgettek, majd a kirurgus lépett be az ajtón.

A Bodminba valósi Thomas Choake egy ideig Londonban praktizált, feleségül vette egy serföző lányát, és visszatért szülőmegyéjébe, ahol Sawle mellett szerény birtokot vásárolt. Londoni tapasztalatai tekintélyt kölcsönöztek a langaléta, szögletes mozgású, dörgő hangú, kese szemöldökű férfinak a kisbirtokosok körében, akik úgy vélték, kellően tájékozott a korszerű orvoslásban. A járás több bányájának seborvosaként működött, és a szikét éppolyan mindenre elszántan kezelte, mint a vadászpuskát.

Joshua sviháknak tartotta, és nemegyszer fontolgatta, hogy inkább elhívja Redruthból dr. Pryce-t. Csak azért nem tette, mert Pryce doktorban egy szemernyivel sem bízott jobban.

– Nocsak, szóval látogatókat fogadunk? – kérdezte Choake. – Kétségkívül jobban érezzük magunkat, ha a bátyánk jön vizitbe.

– El kell intézni az ügyeimet, amiket én nem bírok – magyarázta Joshua. – Ezért hívtam ide.

Choake doktor vastag ujjával kitapintotta a beteg pulzusát.

– Köhög! – utasította.

Joshua kelletlenül engedelmeskedett.

– Nagyjából ugyanolyan az állapotunk – mondta az orvos. – A kór nem súlyosbodott. Szedjük a pirulákat?

– Charles kétszer olyan dagadt, mint én. Miért nem őt kezeli?

– Ön a beteg, Poldark úr, nem a fivére. Én nem írok föl orvosságot annak, aki nem kéri.

Choake hátrahajtotta a takarót, és nyomkodni kezdte páciense felpuffedt lábát.

– A bátyám behemót! – morgolódott Joshua. – *Ő bezzeg* nem is látja a saját lábát.

– Ugyan, kérem, a fivére egyáltalán nem rendkívüli eset. Emlékszem, amikor Londonban...

– Sssz!

– Ez fáj?

– Nem – felelte Joshua.

Choake a biztonság kedvéért újra megböködte.

– A bal lábunk állapotában kifejezett javulás érzékelhető. De még mind a kettőben túlságosan sok a víz. Bárcsak rá tudnánk bírni a szívet, hogy kipumpálja! Jól emlékszem, hogy amikor Londonban dolgoztam, egy westminsteri kocsmái verekedés áldozatához hívtak ki. Összeszólalkozott egy itáliai zsidóval, aki kést rántott, és maroklatig beledöfte a páciens hasába. De azt a nagydarab fickót olyan vastag hájrétteg védte, hogy a tör hegye még csak át sem szúrta a

beleket. Lássuk csak: vágtam eret magán, amikor legutóbb itt jártam?

– Vágott.

– Azt hiszem, ezúttal elhagyhatjuk. A szívünk érzékeny az izgalmakra. Vessen féket az indulataira, Poldark úr! A kiegyensúlyozott vérmérséklet segít a szervezetnek a megfelelő nedvek elválasztásában.

– Mondja, nem látta valamelyik Chynowethet? Tudja, a cusgarne-i Chynowethéket. A bátyámat is kérdeztem, de kitérő választ adott.

– Chynowethéket? Hébe-hóba látom őket. Azt hiszem, egészségesek. Persze nem én vagyok az orvosuk, és társasági szinten sem érintkezünk.

Nem hát – gondolta Joshua. Chynoweth mama alighanem gondot fordít erre.

– Valami gyanúsát orrontok Charlesnál – mondta ravaszul Joshua. – Elizabethet szokta látni?

– A lányukat? Ő gyakran mutatkozik.

– Annak idején egyezsége jutottunk róla az apjával.

– Nahát! Erről nem is hallottam.

Joshua följebb támaszkodott a párnákon. Furdalni kezdte a lelkiismeret. Elég későn akart kibontakozni ez a sokáig szunnyadó szellemi képessége, de szívelte Rosst, és betegsége hosszú óráiban gondolkodóba esett, vajon nem kellett volna-e jobban igyekeznie, hogy a fia kiszemeltjének érdeklődését ébren tartsa.

– Lehet, hogy holnap átszalajtom Judot – morfondírozott. – Megkérem Jonathant, hogy keressen föl.

– Kétlem, hogy Chynoweth úr ráér, ez a negyedévi ülőszak hete. Á, milyen szívderítő látvány!...

Prudie Paynter csoszogott be két gyertyával. A sárgás fény megvilágította izzadt, kivörösödött arcát, feltűnőbbé tette rajta a fekete pihéket.

– Be teccett venni ja tisztítottját? – suttogta öblös hangon.

– Megmondtam már magának, Choake, hogy a piruláit biz’ isten lenyelem – kezdte rá Joshua ingerülten a doktornak –, de a lötytyöket meg a kulimászokat nem szenvedhetem.

– Jól emlékszem – mondta jelentősegteljesen Choake –, hogy amikor fiatalon Bodminban praktizáltam, az egyik páciensem, egy idős úriember, aki sokat kínlódott nehéz vizeléssel meg kövekkel...

– Ne tátsd itt a szádat, Prudie! – reccsent rá Joshua a szolgájára. – Kifelé!

Prudie abbahagyta a vakarózást, és vonakodva távozott.

– Szóval úgy gondolja, gyógyulok, he? – kérdezte Joshua, mielőtt az orvos folytathatta volna. – Mennyi idő kell még, hogy fölkeljek és szaladgáljak?

– Hm, hm. Némi javulásról beszéltem. Egy darabig még sok törődést igényel. Mire Ross visszatér, talpra állítjuk. Szedje rendszeresen, amit fölírtam, és tapasztalni fogja, hogy rendbe hozza...

– A felesége hogy érzi magát? – érdeklődött rosszmájúan Joshua.

– Köszönöm, meglehetősen – felelte Choake, és a homlokát ráncolta az újabb félbeszakításra.

Szüntelenül sérelmezte azt a tényt, hogy az enyhén selypes Polly, noha csak feleannyi évet számlált, mint ő, nem tetézte a hozományát gyermekáldással. Choake tudta, hogy amíg a neje terméketlen, neki semmi befolyása sincs az asszonyokra, nem beszélheti le őket arról, hogy oroszlánfarkat meg más kevésbé tisztességes főzeteket vásároljanak a vándorcigányoktól.

Az orvos elment, és Joshua újra egyedül maradt – ezúttal egészen reggelig egyedül. Ha kitartóan rángatja a csengőzsinórt, be-behívhatta volna a kelletlen Judot vagy Prudie-t, amíg nyugovóra nem térnek, attól kezdve azonban senkit sem ugráltathatott, a lefekvés előtti időben pedig Paynterék mindinkább a süketség jeleit mutatták, amióta a gazdájuk betegsége nyilvánvalóbbá vált. Tudta, hogy minden este legnagyobb részét ivással foglalkoznak, és mihelyt eljutnak egy bizonyos stádiumba, az égvilágon semmi nem hat rájuk. De már nem győzte szuflával, hogy leteremtse őket, mint a régi időkben.

Másként festett volna a helyzet, ha Ross nem megy világgá. Most az egyszer igazat adott Charlesnak, de csak részben. Elvégre éppen ő, Joshua biztatta Rosst, hogy induljon útnak. Sosem volt híve annak, hogy egy apa a fiait ingyencselédként otthon tartsa. Úgy vélte, hadd leljék meg a saját útjukat. Azonkívül méltatlan lett volna, ha a saját fiát törvényszékre citálják, mert fináncok bántalmazásában bűnrészes, a szeszcsempészésről meg a többiről nem is beszélve. Nem mintha cornwalli békebírák elmarasztalták volna, de a szerencsejáték-adósságok kérdése bármikor fölvetődhetett.

Nem Ross, hanem Grace hiányzott fájón mellőle. Grace, akit már tizenhárom esztendeje ragadott el tőle a sors.

Most mindenesetre egyedül élt, és tudta, hogy ez sem tart már sokáig, csak amíg a felesége után nem megy. Eszébe sem jutott meglepődni, hogy a többi nő, akivel élete során dolga akadt, alig-alig bukkan föl a gondolataiban. Azok csak egy kellemes, izgató, lehetőleg minél hevesebb játékban szerepeltek, de épp hogy színre léptek, már feledésbe is merültek.

A gyertyák csöpögtek, lángjuk meg-meglobbent az ajtó alatt belopózó huzattól. Föltámadt a szél. Jud azt mondta, ma reggel erősen hullámozott a tenger, ahogy olyankor szokott, ha valahol messze zivatar dühöng, úgyhogy a száraz hideg napok után most megint esők, viharok várhatók.

Szívesen vetett volna még egy pillantást a tengerre, ami most is nyaldosta a ház mögötti sziklákat. Nem alkotott érzелgős elképzeléseket a tengerről, nem foglalkozott se veszélyeivel, se szépségével, egyszerűen közeli ismerősnek tekintette, akinek minden erényét és gyarlóságát, minden mosolyát és toporzékolását tudomásul vette.

Ahogyan a földet is ismerősnek tekintette. Vajon a Hosszú-mezőt fölszántották? Akár megnősül Ross, akár nem, a föld nélkül nincs sok alapja a megélhetésre.

Egy rendes feleséggel, aki mindenre gondot visel... Elizabeth egyke, ez ritka erény, érdemes észben tartani. Chynowethék kicsit szűkösen élnek, de azért jöhet onnan valami. Okvetlenül elmegy Jonathanhez, és elrendezi vele a dolgokat. „Ide hallgass, Jonathan – mondja majd neki –, Ross nem tud sok pénzt fölmutatni, de ott a föld, és az hosszú távon mindig számít...”

Joshua elszenderedett.

Azt hitte, odakinn jár, épp körbегyalogolta a Hosszú-mezőt, jobbról, a tenger felől erős szél fújt, csapkodta a vállát. Tűzött a nap, melegítette a hátát, és olyan ízű volt a levegő, mint a hús pincéből fölhozott bor. Az apály szabaddá tette a Hendrawna-fövenyt, a nedves homokon sávokban csillogott a napfény. A Hosszú-mezőt nemcsak fölszántották, de be is vetették, már zöldellt.

Megkerülte a mezőt, amíg el nem ért a legtávolabbi csücskéig, a Kisasszony-fokig, ahol az alacsony szirtfal párkányokkal és

görgetegsziklával kúszott le a tengerhez. A víz zubogott, örvénylett, szint váltott a csepegő sziklapocokon.

Joshua valami különös céllal mászott le a köveken, mígnem a tenger egyszer csak a térdéig csapott föl, fájdalom nyilallt tőle a láb-szárába, kellemetlenül hasonló ahhoz a fájdalomhoz, amit az utóbbi hónapokban a puffadás miatt érzett. Ez azonban nem tartóztatta föl, beleereszkedett a vízbe, amíg a nyakáig nem ért. Akkor elrugaszkodott a parttól. Átjárta az öröm, hogy kétesztendei kihagyás után ismét eljutott a tengerhez. Hosszú, hűs szusszanásokkal lehelte ki gyönyörűségét, hagyta, hogy a víz majdnem a szeméig loccsanjon. Zsibbadás kúszott föl a végtagjaiban. A hullámok csobogásával a fülében és a szívében sodortatta tova magát, és hűvös, imbolygó sötétségbe süllyedt.

Joshua elaludt. Odakint a nap utolsó, vízszintesbe hajló sugarai csöndben kihunytak az égen, sötétben hagyták a házat, a fákat, a patakot és a parti szirteket. Fölélénkült a szél, egyenletesen és erősen fújt nyugat felől, matatott a hegyen a bányászbarakkok romjai között, megsusogtatta a kert almafáinak koronáját, megemeltette az egyik csűr meglazult zsúpfedelének sarkát, hideg esőt fröccsengett be a törött zsalugáteren a könyvtárszobába, ahol két patkány óvatosan neki-nekiiramodva keresgált a porlepte limlomban. A patak csobogott-csörgedezett a sötétben, és fölötte a rég javításra váró kapu nyikorogva lengett ide-oda a zsanérjain. A konyhában Jud Paynter kidugaszolt még egy butykos gint, Prudie pedig újabb hasábot vetett a tűzre.

- Megint rákezdte a szél, hogy a fene vinné el! – dohogott Jud.
- Örökké ez a szél. Ha kell, ha nem, fúj.
- Nem elég a fa reggelig – vélte Prudie.

- Dobd rá a sámlit! – felelte Jud. – Keményfa, lassan ég.
- Adjál inni, mocsodék! – szólt rá Prudie.
- Szolgáld ki magad! – morogta Jud.
- ...És Joshua elaludt.

Élső könyv

1783. október – 1785. április

1

SZELES VOLT AZ IDŐ. A fakó délutáni égen felhőcafatok úsztak, az elmúlt órában az eddiginél is porosabbá és hepehupásabbá vált úton szétszórt, száraz falevelek zörögtek.

A postakocsiban öten utaztak: egy hivatalnokkülsőjeű, cingár, becses arcú, fényesre hordott gúnyájú férfi, a felesége – éppolyan kövér, amilyen sovány a férj –, aki valami fehér meg rózsaszín ruhákba bugyolált csomagot tartott a karjában, s a zilált bugyor felső végén egy kisbaba ráncos, fölhevült arca kandikált ki. A többi utas férfi volt, mindkettő fiatal, az egyik harmincöt körüli lelkész, a másik néhány évvel ifjabb nála.

Majdnem azóta csönd honolt a kocsiban, hogy elhagyták Saint Austellt. A gyermek a jármű zötykölődése, az ablakok zörgése és a hámfák csattogása dacára olyan mélyen aludt, hogy még a megálló sem ébresztették föl. A javakorabeli házaspár időről időre fojtott hangú megjegyzéseket váltott, de a cingár férjnek nem akaródzott csevegnie, kissé megilletődött a magasabb társadalmi állású

társaságtól, amiben találta magát. A két férfi közül az ifjabbik egész úton könyvet olvasott, az apró termetű idősebbik a tovasuhanó tájat szemlélte, fél kézzel félrehúzza a színehagyott, poros, barna bársonyfüggönyt.

Keszeg alakja szigorúan hatott az egyházi feketében, haját magasra fésülve, fönt és a füle mögött bodorítva viselte, mintha parókát vett volna. Öltözéke jó minőségű posztóból, harisnyája selyemből készült. A kishivatalnok ismerte ezt a megnyúlt, éberén figyelő, életteli, mégis kedélytelenül összeszorított ajkú, rideg arcot, de nem tudta, hová tegye.

A lelkész nagyjából ugyanígy viszonyult a másik magányosan utazó férfihoz. Pillantása ötször-hatszor megpihent szemközti úti-társa arcvonásain és dús, rizsporozatlan haján.

Amikor negyedóránynál nem több választotta el őket Trurótól, és a lovak a meredek domboldalon lépésre lassítottak, a másik férfi fölnézett a könyvéből, és találkozott a tekintetük.

– Megbocsásson uraságod! – szólította meg a lelkész éles, erőteljes hangon. – Ismerősek a vonásai, de nemigen tudom földézní, hol találkoztunk. Netán Oxfordban?

A magas, vékony, csontos fiatalember arcán oldalt forradás húzódott. Kétsoros, elől rövidre szabott lovaglókabátja alól kilátszott a világosabb barna mellény és az ugyanolyan színű, tartós anyagból varrott térdnadrág. Alig észrevehetően rezes árnyalatú, sötét haját hátrafésülte, és a tarkójánál barna szalaggal fogta össze.

– Ön ugye dr. Halse tiszteletes úr?

A kishivatalnok, aki figyelemmel kísértte ezt a társalgást, sokatmondóan nézett a feleségére. Towerdreth plébánosa, a Saint Erme-i segédlelkész, a trurói gimnázium igazgatója, a város tanácsnoka és

újabb polgármestere prominens személyiség volt. Ez magyarázatot adott a viselkedésére.

– Tehát ismer engem – állapította meg dr. Halse leereszkedő nyájassággal. – Általában jó az arcmemóriám.

– Sok tanuló fordult már meg a keze alatt.

– Á, így mindjárt érthető. Az érettség megváltoztatja az arcot. És... hm. Várjunk csak... maga Hawkey?

– Poldark.

A lelkész hunyorítva igyekezett visszaemlékezni.

– Mármint Francis? Gondoltam, hogy...

– Ross. Az unokatestvéremre alighanem jobban emlékszik. Ő tovább maradt. Én tizenhárom évesen arra az igen téves következtetésre jutottam, hogy az oktatásom már elegendő ideig tartott.

– Ross Poldark! – gyúlt ki a szempárban a felismerés fénye. – Lám, lám. Megváltozott. Most már emlékszem – mondta dr. Halse fanyar humorral. – Engedetlenkedett. Kénytelen voltam sűrű időközben elnászpángolni, azután pedig elszökött.

– Igen. – Poldark lapozott a könyvében. – Komisz história. A maga bokája pedig éppúgy sajgott, mint az én ülepem.

A lelkész arcán jobbról-balról rózsapiros pötty gyúlt ki. Egy pillanatig Rossra meredt, majd elfordult, és kinézett az ablakon.

A kishivatalnok hallott Poldarkékról, hallott Joshuáról, akitől, azt beszéltek, az ötvenes és hatvanas években egyetlen csinos nő sem érezhette magát biztonságban. Se hajadon, se férjes asszony. Ez itt bizonyára az ő fia. Szokatlan arc, erőteljes járomcsont, széles száj, hófehér lapátfogak. A szeme kristálytisztá kékesszürke az alatt az ólmos szemhéj alatt, ami a Poldark név számos viselőjének kölcsönzött megtévesztően álmatag külsőt.

Dr. Halse újfent támadásba lendült.

– Francis, felteszem, jól van? Megházasodott?

– Amikor legutóbb hallottam felőle, még nem, kérem. Jó ideig Amerikában tartózkodtam.

– Jaj nekem, az a csetepaté... Szörnyű ballépés! Kezdetől fogva elleneztem. Sokat látott a háborúból?

– Részt vettem benne.

Végre fölértek a dombtetőre, és a kocsis megeresztette a gyeplőt a lefelé vezető úthoz.

Dr. Halse fölhúzta hegyes orrát.

– Maga királyhű gyarmatos?

– Katona.

– Hát, nem a katonák hibája, hogy veszítettünk. Anglia nem tette bele a szívét. Egy leépült vénember ül a trónon. Már nem húzza sokáig. A trónörökös más nézeteket vall.

A domboldal leglejtősebb részén a postakocsi rázkódott a mélyen bevágódott keréknyomokban, és veszedelmesen dülöngélt. A csecsemő fölsírt. Leérték az ereszkedő aljára, és a kocsis mellett ülő férfi belefűjt a kürtjébe. Befordultak a Saint Austell Streetre. Kedd délután lévén, nem sokan jártak a boltok környékén. Két félmeztelen kis csibész rohant végig az utcán egy rézgarasért kuncsorogva, de földadták a hajszát, amint a postakocsi beimbolygott a sáros Saint Clement Streetre. Éktelen csikorgás-nyikorgás és óbégatás közepette kanyarodtak be az éles sarkon, átkeltek a folyó keskeny hídján, nagyokat zökkentek az úttest gránitkockáin, és további kacszázás-hintázás után végül megálltak a Veres Oroszlán fogadó előtt.

Az ezt követő nyüzsgésben dr. Halse tiszteletes úr szállt ki elsőként, és egy kimért búcsúszóval távozott, szaporán lépkedett át az esővíz meg lóhúgy tócsái között a keskeny utca túloldalára. Poldark

fölállt, hogy kövesse, és a hivatalnok csak most vette észre, hogy sánta.

– Segíthetek, uram? – ajánlkozott, és lerakta a holmiját.

A fiatalember köszönettel elhárította, és egy postáslegény lentről feléje nyújtott kezére támaszkodva kászálódott le.

2

Ahogy Ross leszállt a postakocsiról, eleredt az eső, ritkásan szemerkélt a szélben, ami itt, a völgyteknőben tétova rohamokban fújdogált.

Ross körülnézett, és beleszimatolt a levegőbe. Ez az egész annyira ismerősen hatott, igazán olyasformán, akár egy hazatérés, mint amikor az ember elérkezik a saját házához. Ez a macskaköves, szűk utca, a közepén csordogáló vízerecske, a szorosan egymás mellett kuporgó házak a csipkefüggönyös zárterkélyeikkel, a függöny takarásából sok helyütt félig kilátszó, a postakocsi érkezését leső arcokkal, sőt még a postáslegények kurjongatása is másnak, ismerősebbnek tűnt.

A régi időkben az ő és családja számára Truro szolgált az „élet” tengelyéül. A kikötőként, adószedő állomásként, közel s távol egyedüli bevásárlóközpontként és a jó társaság találkozóhelyeként működő város a legutóbbi években rohamosan gyarapodott, a régi lakóházak rendetlen halmazából impozánsan kimagasló újak jelezték: Cornwall legpatinásabb és legbefolyásosabb famíliáinak egy része rászokott, hogy itteni városi rezidenciáján teleljen át. Nyomot hagyott rajta az új arisztokrácia is: a Lemonok, a Treworthyk, a Warlegganek, csupa olyan család, amelyik szerény kezdetekből kapaszkodott föl a kibontakozó gyáripár hullámtarajára.

Visszatérve jobban érzékelté, milyen különös ez a város. A fontos kistelepülés titokzatoskodva bújt meg a hegyek ölén, patakok szeltek át és kerülték meg, a vízfolyások szinte körülvették, és gázlók, hidak, lépőkövek kötötték össze a külvilággal. Miazmákat és mindenféle lázat hordozott örökösen a levegő.

...Judnak színét sem látta.

Bebicegett a fogadóba.

– Az emberemnek itt kellene várnia – mondta. – Paynter a neve. Jud Paynter, Namparából.

A fogadós rövidlátóan meregette rá a szemét.

– Aha, Jud Paynter. Igen, uram, jól ismerjük, de ma még nem láttuk. Azt mondja, itt kellett volna várnia önre? Szaladj, fiam, tudd meg, nincs-e Paynter az istállóban... ismered, nem? ...és nem járt-e ma erre felé.

Ross rendelt egy pohárka brandyt, és mire megkapta, a fiú is visszajött a hírrel, miszerint aznap nem látták Payntert.

– Pedig világosan meg volt beszélve. Na mindegy. Tudnak kölcsönözni egy hátslovat?

A fogadós megdörzsölgette hosszú orra hegyét.

– Éppenséggel van egy kancánk, amit három napja hagytak nálunk. Ami azt illeti, adósság fejében fogtuk itt. Nem hiszem, hogy bármi kifogás merülhet föl, ha kölcsönadjuk önnek, amennyiben valami ajánlással tud szolgálni.

– Poldarknak hívnak. A trenwithi Charles Poldark unokaöccse vagyok.

– Te jó ég, hát persze, megismerhettem volna, Poldark úr. Rögevst fölnyergeltetem magának a kancát.

– Várjon, nem olyan sürgős, még nem sötétedik. Egy óra múlva visszajövök érte.

Ross kilépett az utcára, és betért a sikátorszerű Church Lane-re, annak a végén jobbra fordult, és miután elhaladt az iskola előtt, ahol oktatása hajdan dicstelen véget ért, megállt egy ajtó előtt, ami-re nyomtatott betűkkel festették a feliratot: „Nat. G. Pearce jegyző és nyilatkozathitelesítő”. Rángatta a csengőt egy darabig, mire egy pörsenéses arcú asszony beeresztette.

– Pearce úr ma nincsen jól – közölte. – Megnézem, fogadja-e önt.

Fölballagott a falépcsőn, s egy idő múltán a szüette korláton áthajolva szólt le a látogatónak, hogy a gazdája várja. Ross fölkecmergett, és egy szalonba vezették.

Nathaniel Pearce egy kárpitozott karosszékekben ült a széles kandalló előtt, bepólyált fél lábát egy másik széken pihentette. A nagydarab férfi holdvilágképének enyhén borvörös árnyalata túlzottan bőséges táplálkozásról árulkodott.

– Nahát, Poldark úr, mondhatom, kellemes meglepetés! Megbocsátja, ha nem kelek föl, tudja, a régi nyavalyám, úgy tűnik, minden roham cudarabb az előzőnél. Foglaljon helyet!

Ross megszorított egy nyirkos kezét, majd választott egy széket olyan távol a tűztől, amennyire az udvariasság engedte. Elviselhetetlen hőség uralkodott a szobában, és állott, áporodott levegő.

– Talán emlékszik, megírtam, hogy ezen a héten térek haza.

– Á, igen, Poldark úr... Poldark százados úr, egy pillanatra kiement a fejemből a sarzsija, igazán kedves, hogy hazafelé menet benézett hozzám. – Pearce megigazította hivatásához illő, elől föltopirozott, hátul összekötött, rollnis parókáját. – Megöl a magány, százados úr, még a lányom társaságát is nélkülözöm, mert valami metodista hitre tért át, és majdnem minden este imakörbe jár. Anynyit társalog az Úristennel, hogy már röstellem. Igyon meg velem egy pohár kanári bort!

– Nem maradhatok sokáig – felelte Ross. Nem hát, gondolta, mert megfullad ebben az izzasztókemencében. – Alig várom, hogy újra otthon legyek, de gondoltam, útközben meglátogatom. A levele csak két héttel azelőtt jutott el hozzám, hogy kihajóztunk New Yorkból.

– Egek, micsoda késés, mennyire lesújthatta a hír, és látom, megsebesült, súlyos?

Ross óvatosan odébb tette a lábát.

– A leveléből látom, hogy apám márciusban halt meg. Azóta ki gondolza a hagyatékot, a bácsikám vagy maga?

Pearce szórakozottan vakargatta a mellfodrárt.

– Tudom, hogy őszinte beszédet vár tőlem.

– Hogyne.

– Nos, miután áttekintettük az ügyek állását, Poldark... ööö... százados úr, úgy tűnt, nem sok gondoznivaló hárul ránk.

Ross szája szögletében mosoly bujkált, ettől fiatalabbnak, kevésbé megrögzöttnak látszott.

– Természetesen minden magára száll. Mielőtt elmegy, átadom a végrendelet egy példányát. Ha maga hamarabb hunyt volna el, akkor az apja unokahúga, Verity örökölt volna. A konkrét ingatlanon kívül nincs számottevő tétel. Híjnye, hogy nyilall ez a rosseb!

– Sosem tartottam vagyonos embernek az apámat. De egy bizonyos okból tudnom kell a hagyatékról. Sawle-ban temették el?

A jogász abbahagyta a vakaródzást, és a másik férfi tekintetét fürkészte.

– Azt tervezi, hogy Namparában telepedik le, százados úr?

– Azt.

– Ha bármiben segíthetek, forduljon hozzám bizalommal. Fi-gyelmeztetnem kell – tette hozzá Pearce sietve, amint a fiatalember

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha örökre és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatod vele.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

fönlállt –, figyelmeztetnem kell, hogy a birtokát kissé elhanyagolt állapotban lelheti.

Ross fölnézett.

– Jómagam nem lovagoltam át, tudja, a lábam – magyarázkodott Pearce –, rettentő nyűg, pedig még az ötvenkettediket sem töltöttem be, de a segédem kint járt. Az édesapjának egy ideje megromlott az egészsége, és a dolgok nem olyan szép rendben szoktak haladni, ahogy szeretnénk, ha nincs rajtuk a gazda szeme, ugyebár. A bácsikája sem lesz már fiatalabb. Paynter hozott magának lovat?

– Úgy volt, de nem került elő.

– Akkor hát maradjon nálunk éjszakára uraságod! Mihelyt a lányom megjön az imádkozásból, készít vacsorát. Van itthon disznóhús meg egy pompás ágy, maradjon, no, én egy cseppet sem bánám.

Ross zsebkendőt vett elő, és megtörölgette az arcát.

– Igazán nagyon kedves, de minthogy már oly közel az otthonom, jobb szeretnék még ma hazaérni.

Pearce sóhajtott, és kínlódva egy kicsit jobban felült.

– Akkor lesz szíves segíteni, jó? Adok egy példányt a végrendeletből, hazaviheti magával, hogy elolvassa, amikor kedve tartja.